

Vejledning om rammer og initiativer til et fagligt løft og en styrkelse af trivslen frem mod sommeren 2021

Elever og kursister på det gymnasiale område har i skoleåret 2020/21 samt foråret 2020 som følge af COVID-19-foranstaltninger været omfattet af nødundervisning i længere perioder. I den forbindelse vil der, når den almindelige undervisning kan genoptages, være behov for et fagligt løft, og at trivslen styrkes.

Denne vejledning om rammer og initiativer til et fagligt løft og en styrkelse af trivslen frem mod sommeren 2021 knytter sig til:

- [Den politiske aftale om håndtering af faglige udfordringer og indsatser for at styrke trivsel hos elever og kursister i grundskolen og på ungdoms- og voksenuddannelser frem mod sommeren 2021](#)
- [Bekendtgørelse om undervisning, herunder omlagt undervisning, i skoleåret 2020/21 i tilfælde, hvor der ikke er nødundervisning som led i forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19](#)
- [Bekendtgørelse om aflysning af prøver og andre midlertidige foranstaltninger i sommerterminen 2021 i de gymnasiale uddannelser og gymnasiale fag i eux-forløb som led i forebyggelsen og afhjælpningen i forbindelse med covid-19 \(gymnasienødprøvebekendtgørelsen\).](#)

Der henvises i øvrigt også til disse vejledninger:

- [Vejledning om gymnasiale prøver i sommerterminen 2021 og afsluttende standspunktskarakterer](#)
- [Tidsplan for afslutningen af skoleåret 2020/21 på htx, hhx, stx, hf, hf-enkeltfag, gymnasial supplerings og gymnasiale fag i eux-forløb.](#)

Fagligt løft

Eleverne på de gymnasiale uddannelser har som følge af de forskellige perioder med nedlukning og nødundervisning i 2020 og 2021 modtaget virtuel undervisning i langt større omfang end normalt. Mens dele af den virtuelle undervisning har haft høj kvalitet og passer godt som undervisningsform for nogle elever og i nogle fag, har den på andre områder skabt faglige udfordringer og efterslæb. Der er derfor behov for en samlet indsats frem mod sommeren 2021, der understøtter et fagligt løft. Der kan være store variationer i omfanget af fagligt efterslæb inden for fag, uddannelse og mellem institutioner. Behovet for at indhente fagligt efterslæb vil derfor typisk være forskelligt fra elev/kursist til elev/kursist, såvel som fra hold til hold.

Der bør i forbindelse med indhentningen af fagligt efterslæb være et særligt fokus på de elever og kursister, der skal til afsluttende prøver i 1. halvår af 2021 og de elever og kursister, der har særlige udfordringer. Samtidig kan der også være andre elevgrupper, som lokalt vurderes at have et presserende behov for en særlig indsats.

Det er institutionens leder, der har ansvaret for at afdække det faglige efterslæb hos den enkelte elev/kursist, og sikre at der tilrettelægges en indsats, der tager sigte mod den enkelte elev/kursist. Det kan imidlertid godt være hensigtsmæssigt at planlægge en række faglige aktiviteter rettet mod en gruppe af elever/kursister eller mod en hel klasse/et helt hold. Det skal dog bero på en vurdering af behovet hos den enkelte.

I det følgende beskrives fire veje til at opnå tid og rum til at indhente fagligt efterslæb:

1. Ekstra undervisning, herunder to-lærerordning
2. Prioritering i fagene
3. Omplacering af interne prøver
4. Omlagt undervisning

I den konkrete tilrettelæggelse vil de fire veje i praksis ofte skulle kombineres. De fire veje skal således ses som én samlet værktøjskasse, der bringes i anvendelse med henblik på at indhente fagligt efterslæb lokalt.

1. Ekstra undervisning, herunder to-lærerordning

Institutionerne har fået tildelt midler til at finansiere et fagligt løft frem mod sommer 2021. Det fremgår af den politiske aftale vedr. fagligt efterslæb og trivsel, at midlerne bl.a. kan anvendes til ekstra undervisning i fagene, to-lærerordning, flerfaglig undervisning, undervisning i mindre hold og turboforløb. Der henstilles endvidere til, at matematik prioriteres, særligt for elever, hvor den frivillige interne prøve i matematik B indikerer et fagligt efterslæb. Det bemærkes, at de tildelte midler ikke er bundet til konkrete initiativer. Det er derfor muligt at afpasse indsatserne efter de lokale forhold.

Desuden gælder det, at den tid, der frigives fra de aflyste prøver, såvel skriftlige som mundtlige, skal anvendes til ekstra undervisningstid med henblik på at indhente fagligt efterslæb. Afhængig af institutionens prøveplan vil der typisk være frigivet tid til ekstra undervisning, *før* de mundtlige prøver afvikles eller *mellem* afviklingen af prøverne. Såfremt prøverne er spredt ud i hele prøveperioden, vil elever og kursister efter institutionens skøn således også kunne indkaldes til ekstra undervisning mellem prøverne. Undervisningen her kan med fordel ske i fag, hvor der aflægges prøve på et senere tidspunkt i perioden eller i fag, der afsluttes uden prøve, således målopfyldelsen styrkes og grundlaget for den afsluttende standpunktskarakter udbygges.

Det er endelig vigtigt at være opmærksom på, at ekstra undervisningstid for elever og kursister, der afslutter uddannelsen, også kan have til hensigt at mindske et fagligt efterslæb i forhold til videre uddannelse. Derfor har ekstra undervisning ikke udelukkende fokus på afgivelse af afsluttende standpunktskarakter eller forberedelse til prøve, hvorved undervisning i fag også kan være relevant efter afgivelse af afsluttende standpunktskarakter.

Eksempler på ekstra undervisning

- En gruppe af 2. hf-elever i en klasse vurderes at have et fagligt efterslæb i dansk. Institutionens leder vælger derfor at give tid til ekstra undervisning i faget i form af to-lærerordning. Der tilknyttes således en ekstra lærer til holdet i resten af skoleåret, hvorved der kan arbejdes med holddeling, tættere feedback, opsamling på individuelle faglige behov osv.
- Elever i forskellige klasser på et gymnasium vurderes at have et fagligt efterslæb i tysk. Institutionen tilrettelægger et turboforløb på 10 timer, som de konkrete elever deltager i. Undervisningen tilrettelægges således ikke i regi af den enkelte elevs klasse, men på et nyt tværgående "hold" for de elever, der har behovet. Undervisningstimerne til turboforløbet placeres fx i prøveperioden med henblik på, at eleverne er klar til at aflægge prøve i tysk senere i prøveperioden.

2. Prioritering i fagene

Det er muligt at foretage en prioritering af kernestoffet i det enkelte fag på bekostning af det supplerende stof. På den måde kan der også i det enkelte fag ske en prioritering, der sikrer, at eleverne får tilfredsstillende fagligt udbytte af kernestoffet og kan opfylde de faglige mål i faget.

Der henvises til vejledningen vedr. prøver i sommerterminen, i forhold til hvordan en sådan prioritering håndteres i undervisningsbeskrivelsen og i forhold til udarbejdelse af prøvematerialer.

3. Omprioritering i forhold til interne prøver

Jf. § 28, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser skal der på stx, htx og hhx med henblik på prøvetræning gennemføres i alt mindst fem skriftlige eller mundtlige interne prøver i uddannelsesforløbet. De interne prøver skal omfatte skriftlig eller mundtlig prøve i studieretningsfag, i dansk på A-niveau og i matematik på A- eller B-niveau. Disse prøver, der afholdes på samme måde som de officielle prøver i fagene, men uden ekstern censur, benævnes også ofte terminsprøver og årsprøver.

Der er ikke krav til placeringen i det samlede uddannelsesforløb. Det betyder fx, at de interne prøver for elever, der ikke afslutter uddannelsen i sommeren 2021, kan flyttes til et senere tidspunkt i uddannelsesforløbet og derved frigive tid til at indhente fagligt efterslæb frem mod sommeren 2021.

På hf er der ikke på samme måde et krav om brug af interne prøver (bortset fra i kultur- og samfundsfagsgruppen og naturvidenskabelig faggruppe, men her udgør de en del af de officielle prøver og har altså ikke et hovedformål om prøvetræning).

Det er endvidere muligt på treårige gymnasiale uddannelser at flytte dansk-historie-opgaven fra slutningen af 1.g til fx begyndelsen af 2.g og derved skabe plads til ekstra undervisning.

4. Omlagt undervisning

Frem mod sommeren 2021 har institutionerne ekstraordinært mulighed for at omlægge undervisning for at afbøde den negative betydning for elevernes og kursisternes undervisning og læring, herunder også den negative sociale betydning, som nødundervisning måtte have medført. Under mere fleksible rammer skal institutionerne således målrettet og prioriteret søge at opnå uddannelsens og fagenes mål, herunder faglige mål og kernestof.

Reglerne for at omlægge undervisning gælder først, når den almindelige undervisning er genoptaget, og gælder således ikke, når institutionerne gennemfører nødundervisning. Så længe institutionen gennemfører nødundervisning vil undervisningens tilrettelæggelse skulle ske i henhold til reglerne om nødundervisning, som også giver en vis mulighed for fleksibel lokal tilrettelæggelse.

Institutionen kan i forbindelse med omlagt undervisning fravige bestemmelser i lovgivningen om den almindelige undervisning, som skolen eller institutionen omlægger, når dette vurderes at være mest hensigtsmæssigt i forhold til at opnå ovenstående.

På det gymnasiale område er det dog ikke muligt at fravige bestemmelser om:

- Fagets mål, herunder faglige mål, eller kernestof for elever og kursister, der senest den 31. juli 2021 skal til prøve.
- Elevers og kursisters mødepligt.
- Uddannelsens eller undervisningens samlede varighed (dog kan det enkelte fags timetal fraviges)
- Krav til kompetencer for lærere og undervisere.
- Prøver og eksamen udover, hvad fremgår af prøveaftalen.
- Nationale trivselsundersøgelser.

Tilrettelæggelsen af den omlagte undervisning skal ske ud fra de behov, som institutionen vurderer, at den enkelte klasse eller det enkelte hold har. Der skal tages ekstra hensyn til elever og kursister med særlige behov. Det gælder i forhold til elever med behov for særlig støtte, specialundervisning og socialpædagogisk støtte samt tosprogede elever/kursister og øvrige, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte.

Muligheden for omlægning af undervisningen medfører eksempelvis, at undervisningen i et eller flere fag kan reduceres eller aflyses til fordel for undervisning i et eller flere andre fag. Institutionen kan dog ikke fuldt ud omlægge undervisningen i et fag til fordel for undervisningen i andre fag, hvis faget afsluttes i skoleåret 2020/21 eller senest den 1. oktober 2021, og elevens/kursistens standpunkt eller prøvekarakter eller begge dele har betydning for et prøve- eller eksamensresultat for vedkommende.

Det er institutionens leder, der træffer beslutning om omlægning af undervisning, og elever/kursister skal på forhånd informeres herom, ligesom det skal offentliggøres på institutionens hjemmeside, før omlægningen finder sted.

Eksempel på omlagt undervisning

- En 3.g-klasse vurderes at have et væsentligt fagligt efterslæb i kemi, da det bl.a. ikke har været muligt at afvikle laboratorieundervisning i forbindelse med nødundervisningen. Samtidig vurderes det, at det er muligt at opnå de faglige mål og kernestoffet i historie, dansk og elevernes valgfag på C-niveau ved et lidt lavere timetal i disse fag. Institutionens leder vælger derfor at omlægge 5 timer fra henholdsvis dansk, historie og valgfaget til kemi, således at eleverne modtager 15 timers yderligere undervisning i kemi. Derved kan eleverne indhente fagligt efterslæb i faget og kan aflægge prøve i faget som normalt.

Digitale gæstelærerforløb og inspirationskatalog

Der udarbejdes desuden en række digitale gæstelærerforløb, som gøres tilgængelige via emu.dk. De digitale gæstelærerforløb vil kunne bringes i anvendelse til at understøtte bestræbelsen på at indhente fagligt efter-

sløb. Og der udarbejdes et inspirationskatalog med indsatser, som forskning viser har gode effekter i forhold til elevers faglige udvikling. Dette gøres også tilgængeligt på emu.dk

Trivsel

For mange elever og kursister vil der – ud over et fagligt eftersløb – også være et trivselsmæssigt eftersløb som følge af nedlukningen.

Institutionen træffer beslutning om trivselsinitiativer under hensyn til behovet hos den enkelte klasse eller på det enkelte hold. Det kan fx ske ved at gennemføre lokale minitrivselsundersøgelser eller som følge af en dialog mellem klassens lærere og med eleverne/kursisterne.

Trivselsinitiativer kan eksempelvis være en ekskursion, hyggeeftermiddage, idrætsdag, klassens time osv. Det vil i nogle sammenhænge være oplagt at kombinere aktiviteter, der har til hensigt at indhente fagligt eftersløb med trivselsfremmende aktiviteter. Bemærk dog, at de afsatte midler er målrettet fagligt løft i form af undervisningsaktiviteter.

Der er desuden afsat midler til elevrådene med henblik på trivselsfremmende initiativer, ligesom der på emu.dk vil der blive gjort inspirationsmateriale tilgængeligt.

Økonomi og tilrettelæggelse

De gymnasiale uddannelser er ekstraordinært tilført midler til at indhente fagligt eftersløb frem mod sommeren 2021. Midlerne er primært afsat til lokal udmøntning af de overordnede mål med indsatsen, jf. ovenfor.

Det er en lokal ledelsesopgave at gennemføre den fornødne prioritering, således der sikres tid til opgaven med at give et fagligt løft primært i form af undervisningsaktiviteter. Det kan fx ske ved at aftale ændringer i medarbejdernes opgaveportefølje etc. Det kan også ske ved at anvende de tildelte ekstramidler til at give mertid til medarbejdere eller midlertidigt at ansætte lærere til at varetage fx tolærerordning, ekstraundervisning, udvidet tilbud i lektiecafe eller øvrige tiltag, der har til hensigt at indhente fagligt eftersløb.